

ปีที่ 49 ฉบับที่ 33 : 31 สิงหาคม 2561

Volume 49 Number 33 : August 31, 2018

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

การสอบสวนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา แขวงยานนาวา เขตสาทร
กรุงเทพมหานคร เดือนกันยายน 2559

(An investigation of Zika outbreak in Sathorn District, Bangkok, September 2016)

✉ hataikarnb@hotmail.com

พัทธยาณูจน์ บุญยะรัตเวชและคณะ

บทคัดย่อ

บทนำ: เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559 งานควบคุมโรค ศูนย์บริการสาธารณสุข 14 แก้ว สี่บุญเรือง สำนักอนามัย ได้รับแจ้งข้อมูลจากกลุ่มงานระบาด กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ว่าพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา 1 ราย ซึ่งอาศัยอยู่ในแขวงยานนาวา เขตสาทร ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วศูนย์บริการสาธารณสุข 14 แก้ว สี่บุญเรือง ร่วมกับกองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ฝ่ายสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตสาทร และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง ดำเนินการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่ ระหว่างวันที่ 2-30 กันยายน 2559 เพื่อยืนยันการวินิจฉัย ยืนยันการระบาด หาขอบเขตการระบาดและการกระจายของโรค และเพื่อควบคุมป้องกันการระบาดในพื้นที่

วิธีการศึกษา: เป็นการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา โดยการสัมภาษณ์ผู้ป่วย ทบทวนเวชระเบียนของผู้ป่วย ค้นหาผู้ป่วยและหญิงตั้งครรภ์เพิ่มเติมโดยใช้นิยามของสำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค ที่กำหนดขึ้น การศึกษาสภาพแวดล้อมในบ้านผู้ป่วย และรัศมี 100 เมตรโดยรอบ รวมถึงโรงเรียน วัด สถานพยาบาล ใกล้เคียง และสำรวจลูกน้ำยุงลาย เก็บตัวอย่างเลือด ปัสสาวะผู้สัมผัสในครอบครัวและในหญิงตั้งครรภ์ ส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ

ผลการศึกษา: จากการศึกษากับผู้ป่วยตามนิยามรวม 25 ราย เป็นผู้ป่วยยืนยัน 18 ราย ผู้ติดเชื้อไม่แสดงอาการ 7 ราย คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 6.1 การค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมพบว่า ผู้ป่วยกลุ่มแรกเริ่มทยอยป่วยก่อนผู้ป่วยที่ถูกรายงานรายแรก จำนวน 7 ราย หลังจากนั้นพบผู้ป่วยอีกจำนวน 10 ราย โดยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 28 สิงหาคม 2559 และรายสุดท้ายวันที่ 11 กันยายน 2559 ผู้ป่วยส่วนใหญ่สัมผัสกันในครอบครัวและในสถานที่ทำงาน พบหญิงตั้งครรภ์ 21 ราย ไม่พบการติดเชื้อ อาการและอาการแสดงของผู้ป่วยพบมากที่สุด ได้แก่ ไข้และผื่นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือปวดข้อร้อยละ 35.29 ตาแดงร้อยละ 29.41 ตามลำดับ พบเป็นชาย 13 ราย หญิง 12 ราย มีอายุระหว่าง 8-74 ปี ค่ามัธยฐานอายุเท่ากับ 37 ปี ซึ่งประกอบอาชีพ ได้แก่ รับจ้าง แม่บ้าน พนักงานบริษัท สำรวจสิ่งแวดล้อมพบค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายสูง โดยเฉพาะร้อยละของบ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลาย (House Index: HI) เท่ากับร้อยละ 37.5 จึงมีการระดมเจ้าหน้าที่จากทุกภาคส่วนเตรียมความพร้อม รับผิดชอบการควบคุมและป้องกันโรคอย่างรวดเร็ว และติดตามผู้ติดเชื้อทุกราย โดยค้นหาผู้ติดเชื้อ กำจัดยุงลายและลูกน้ำยุงลาย ให้ครบทุกครัวเรือนในรัศมี 100 เมตรในเวลาสั้นที่สุด รวมถึงติดตามอย่างเคร่งครัดในทุกครัวเรือน

◆ การสอบสวนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร เดือนกันยายน 2559	513
◆ สรุปการตรวจสอบสวนการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 19-25 สิงหาคม 2561	520
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 33 ระหว่างวันที่ 19-25 สิงหาคม 2561	523

สรุปและวิจารณ์: พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาในแขวง ยานานาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร เนื่องจากไม่เคยพบโรคนี้ในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง ไม่เคยมีการระบาดของโรคมามาก่อน อาการของโรคคล้ายโรคติดเชื้อไวรัสไข่ออกผื่นทั่วไป เป็นโรคค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย และกรุงเทพมหานคร ทำให้ประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ไม่สามารถวินิจฉัยได้รวดเร็ว จึงทำให้เป็นการส่งเสริมการเกิดการระบาดในพื้นที่เป็นอย่างดี เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการควบคุมโรค ทำให้โรคสงบลงได้

คำสำคัญ: โรคติดเชื้อไวรัสซิกา, การระบาด, เขตสาทร, กรุงเทพมหานคร

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาตล
นายแพทย์ธวัช จายนียโยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
องอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์นคร เปรมศรี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์โสภณ เอี่ยมศิริถาวร

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังษิวงศ์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมบุญรัตน์กั ตติธันว์ มาเอเดียน พชร ตรีหมอก

ฝ่ายจัดส่ง : พิรยา คล้ายพ้อแดง สวัสดิ์ สว่างชม

ฝ่ายศิลป์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ พิรยา คล้ายพ้อแดง

ผู้เขียนบทความ

หทัยกาญจน์ บุญยะรัตเวช¹, นันทวัน คำนิงกิจ¹,
นิภา ปานเสนห์¹, ศิริมา ธนารักษ์²

¹ศูนย์บริการสาธารณสุข 14 แก้ว สีบุญเรือง สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

²สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

Authors

Hataikarn Bunyaratavej¹, Nuntawan Kumnungkit¹,

Nipa Pansanae¹, Sirima Thananan²

¹Public Health Center 14 Kaew Sibunruang

²Institute for Urban Disease Control and Prevention

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2559 งานควบคุมโรคติดต่อ ศูนย์บริการสาธารณสุข 14 แก้ว สีบุญเรือง สำนักอนามัย ได้รับแจ้งข้อมูลจากกลุ่มงานระบาด กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ว่าพบผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา 1 ราย ซึ่งอาศัยอยู่ในแขวงยานานาวา เขตสาทร ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ศูนย์บริการสาธารณสุข 14 แก้ว สีบุญเรือง ร่วมกับกองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ฝ่ายสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตสาทร และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง (สปคม.) ลงสอบสวนและควบคุมโรค ระหว่างวันที่ 2-30 กันยายน 2559

วัตถุประสงค์

1. เพื่อยืนยันการวินิจฉัยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา และการระบาดของโรค
2. เพื่อศึกษาลักษณะของการเกิดโรค การกระจายของโรค
3. เพื่อหาแนวทางและมาตรการป้องกันและควบคุมโรค

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา

1.1. สอบสวนโรคตามแบบสอบสวนโรคติดเชื้อไวรัสซิกา สำนักระบาดวิทยา ⁽¹⁾

1.2. ค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม โดยการค้นหาข้อมูลผู้ป่วยในพื้นที่ (active case finding) และผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาล โดยใช้นิยามผู้ป่วยดังนี้

ผู้ป่วย หมายถึง ผู้ที่อาศัยอยู่ที่ถนนสาทรซอย A แขวงยานานาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ที่มีอาการดังนี้ 1) ไข้ ร่วมกับสองอาการดังต่อไปนี้ ปวดศีรษะ ปวดข้อ ตาแดง 2) มีผื่น ร่วมกับหนึ่งอาการดังต่อไปนี้ ไข้ ปวดข้อ ตาแดง 3) มีผื่น ที่อาศัยอยู่ในรัศมี 100 เมตรจากบ้านผู้ป่วย และผู้ที่อยู่ในบ้านเดียวกับผู้ป่วยหญิงตั้งครรภ์ แขวงยานานาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 14 สิงหาคม-9 ตุลาคม 2559

ผู้ป่วยยืนยัน หมายถึง ผู้มีอาการตามนิยามผู้ป่วยที่มีผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ

ผู้ติดเชื้อไม่แสดงอาการ หมายถึง ผู้ที่ไม่แสดงอาการหรืออาการไม่ครบตามนิยาม มีผลการตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ

2. การศึกษาสภาพแวดล้อม

สำรวจสภาพแวดล้อม สุขาภิบาล แหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย ที่บ้านผู้ป่วย บ้านใกล้เคียงรัศมี 100 เมตร นอกจากนี้ยังสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายที่โรงเรียน วัด โรงพยาบาล เพื่อประเมินความเสี่ยงในพื้นที่ระบาด⁽²⁾

3. การศึกษาทางห้องปฏิบัติการ

เก็บตัวอย่างเลือด และปัสสาวะของผู้สัมผัสที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกับผู้ป่วย ผู้ที่มีอาการเข้าได้กับโรคไวรัสซิกา และหญิงตั้งครรภ์ในรัศมี 100 เมตรรอบบ้านผู้ป่วย ส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของไวรัสซิกา ซึ่งมีความไวและความจำเพาะสูง โดยวิธี Real-time RT-PCR ที่โรงพยาบาลรามาริบัติ

ผลการศึกษา

ข้อมูลทั่วไป

พื้นที่ที่พบการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาครั้งนี้เกิดที่ถนนสาทร ซอย A แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัยลักษณะเป็นบ้านเดี่ยว คอนโดเนียม บ้านเช่า ส่วนใหญ่มีรั้วกันเขตแดนชัดเจนรอบ การคมนาคมสะดวก ด้วยถนนที่เชื่อมต่อกัน เป็นถนนคอนกรีต โดยพื้นที่ในรัศมี 100 เมตร มีบ้านอยู่จำนวน 136 หลังคาเรือน ประชากรรวมประมาณ 400 คน บุคคลที่อาศัยอยู่เป็นชาวต่างชาติประมาณร้อยละ 30 เป็นชาวตะวันตกร้อยละ 20 ชาวจีนร้อยละ 5 แรงงานต่างด้าวร้อยละ 5 ไม่ได้เป็นชุมชนจัดตั้ง และไม่มีอาสาสมัครสาธารณสุข

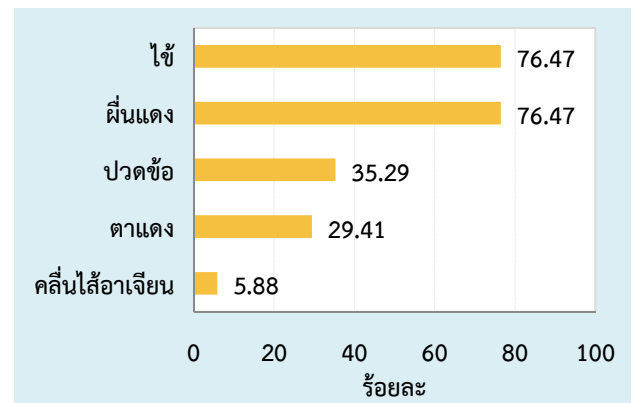
1. ผลการศึกษาระบาดวิทยาเชิงพรรณนา

ลักษณะการกระจายโรคตามบุคคล พบผู้ป่วยตามนิยามในพื้นที่รัศมี 100 เมตร จากบ้านผู้ป่วยรวม 25 ราย เป็นผู้ป่วยยืนยัน 18 ราย ผู้ติดเชื้อไม่แสดงอาการ 7 ราย คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 6.1 (คิดจากประชากรกลุ่มเสี่ยง รัศมี 100 เมตร จากบ้านผู้ป่วยรายแรก) ผู้ป่วยยืนยันเป็นผู้ป่วยที่เกิดจากการค้นหาเพิ่มเติมจำนวน 15 ราย และได้รับรายงาน 3 ราย เป็นเพศชาย 13 ราย เพศหญิง 12 ราย อัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 1 ต่อ 0.92 มีอายุระหว่าง 8-74 ปี ค่ามัธยฐานอายุเท่ากับ 37 ปี ซึ่งประกอบอาชีพรับจ้าง แม่บ้าน พนักงานบริษัท โดยผู้ป่วยที่ได้รับรายงานไม่ได้เป็นผู้ป่วยรายแรกของพื้นที่ ผู้ป่วยส่วนใหญ่สัมผัสกันในครอบครัวและ

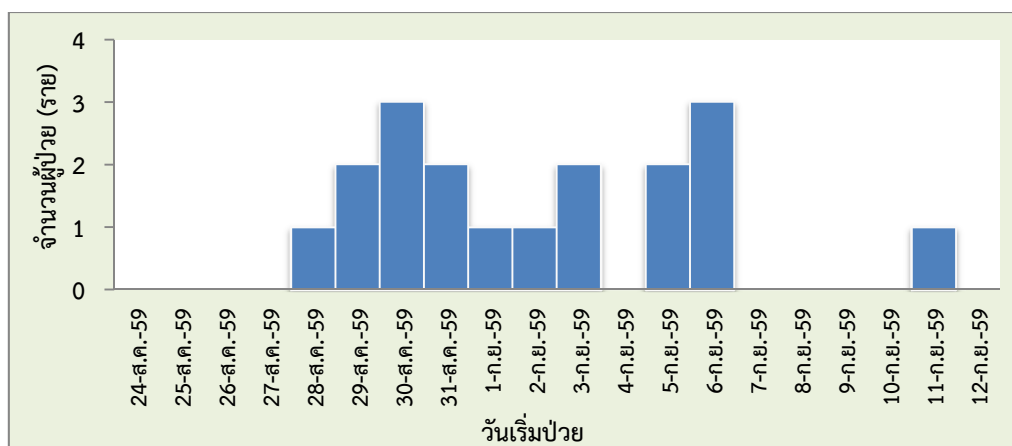
ในสถานที่ทำงาน พบหญิงตั้งครรภ์ 21 ราย ส่งตัวอย่างตรวจหาสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสซิกา ไม่พบการติดเชื้อ อาการและอาการแสดงของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกาพบมากที่สุด ได้แก่ ไข้ และผื่นร้อยละ 76.47 รองลงมา คือ ปวดข้อร้อยละ 35.29 ตาแดงร้อยละ 29.41 ตามลำดับ ดังรูปที่ 1

ลักษณะการกระจายของโรคตามเวลา เมื่อศึกษาข้อมูลย้อนกลับไปถึงสัปดาห์พบว่า มีการเริ่มทยอยป่วยก่อนผู้ป่วยรายแรกในช่วง 3-5 วัน จำนวน 7 ราย และจากการติดตามค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมหลังจากพบผู้ป่วยรายแรก พบผู้ป่วยเพิ่มอีกจำนวน 10 ราย โดยเริ่มป่วยวันแรกในวันที่ 28 สิงหาคม 2559 และรายสุดท้ายวันที่ 11 กันยายน 2559 มีรูปแบบการระบาดแบบแหล่งโรคแพร่กระจาย (Propagated source)

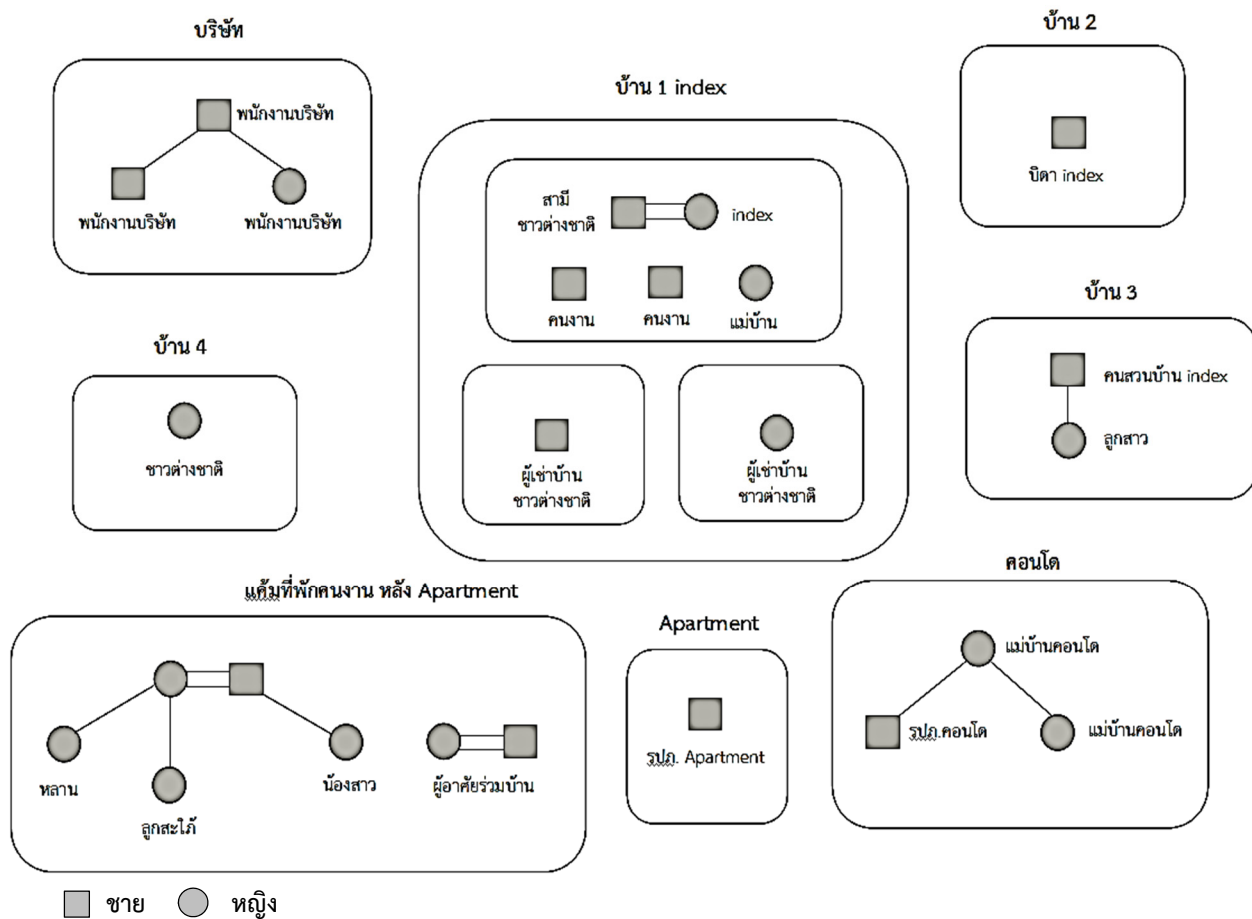
ลักษณะการกระจายของโรคตามสถานที่ จากรายงานรายแรกจนถึงรายสุดท้ายมีแนวเส้นทางการป่วยของบ้านผู้ป่วยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รัศมี 100 เมตรรอบบ้านของผู้ป่วยที่ได้รับรายงานรายแรก โดยจะพบมากในบ้านหรือสถานที่ทำงานที่คนอยู่ในเวลากลางวัน บริเวณบ้านที่คนไปทำงานเช้า กลับมาเย็นหรือค่ำพบน้อยมาก

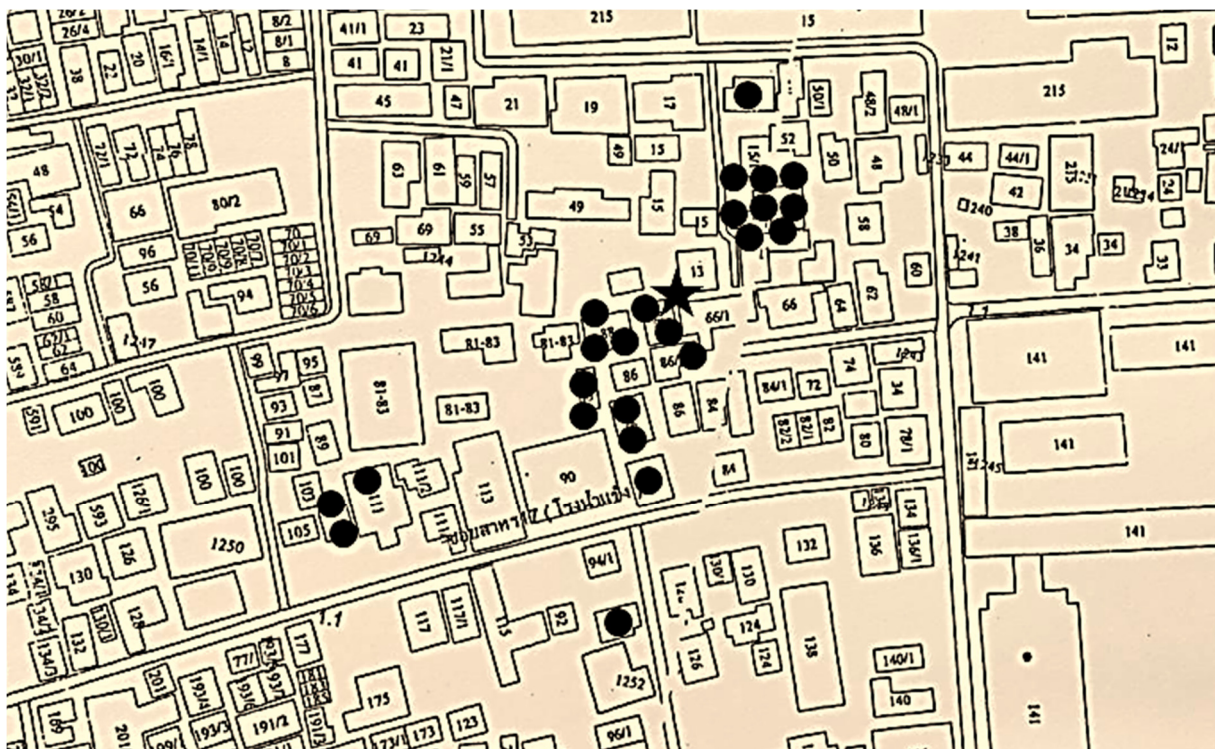
รูปที่ 1 อาการและอาการแสดงของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา ในพื้นที่สาทร แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 14 สิงหาคม-9 ตุลาคม 2559 (n=18)

รูปที่ 2 เส้นโค้งการระบาดของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร วันที่ 14 สิงหาคม-9 ตุลาคม 2559 (n=18)

รูปที่ 3 แผนภาพเชื่อมโยงการระบาดของผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสซิกา ในแขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 14 สิงหาคม-9 ตุลาคม 2559 (n=25)

รูปที่ 4 แผนที่แสดงการกระจายของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา ในแขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 14 สิงหาคม-9 ตุลาคม 2559 (n=25)

2. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อม

ในระยะแรก พบค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายสูงมาก ภาชนะที่พบลูกน้ำยุงลายอยู่พื้นที่รอบบ้านซึ่งเป็นวัสดุ วางทั้งภายในและภายนอกบ้าน จานรองกระถางต้นไม้ ขยะที่ไม่ใช้ประโยชน์ และภาชนะสำหรับกักเก็บน้ำฝนไว้ใช้ ทีมสอบสวนโรคได้สำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในวันแรก ค่าความครอบคลุมของการสำรวจบ้านเท่ากับร้อยละ 11 และได้นำปัญหาของการสำรวจที่มีความครอบคลุมน้อย มาวางแผนดำเนินการร่วมกับทีมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสำรวจมีความครอบคลุมสูงขึ้น มีความพยายามในการดำเนินการเข้าสำรวจในช่วงเย็นถึงกลางคืนหลังจากเจ้าของบ้านกลับจากการปฏิบัติงาน หรือเสร็จจากการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ แล้ว โดยได้ให้คำแนะนำกับประชาชนในเรื่องโรค การติดต่อ อันตรายต่อหญิงตั้งครรภ์ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยง การป้องกันการแพร่กระจายของโรค เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินการ จนสามารถเข้าสำรวจได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของความครอบคลุมในการสำรวจ เท่ากับร้อยละ 100

3. ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

ในการค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมได้เจาะตรวจเลือดและเก็บปัสสาวะ ส่งตรวจหาสารพันธุกรรมของไวรัสซิกา โดยวิธี Real-time RT-PCR ที่โรงพยาบาลรามาริบัติ จากผู้ที่มีอาการป่วย 17 ราย และผู้สัมผัส 79 ราย โดยตรวจพบสารพันธุกรรมในเลือดและหรือปัสสาวะ 24 ราย

อภิปรายผล

พบผู้ป่วยตามนิยามรวม 25 ราย (18 รายเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ อีก 7 รายมาทำงานในพื้นที่) และผู้สัมผัส 79 ราย ในแขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร โดยเป็นผู้ป่วยยืนยัน

18 ราย และผู้ติดเชื้อไม่แสดงอาการ 7 ราย จากการสอบสวนครั้งนี้พบว่าในพื้นที่สาทร แขวงยานนาวา เขตสาทร ไม่เคยมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกามาก่อน การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาครั้งนี้พบอยู่ในรัศมี 100 เมตร และผู้ป่วยเริ่มทยอยป่วยโดยป่วยก่อนและหลังรายแรก ดังนั้นจึงมีการระบาดมาก่อนที่จะได้รับรายงานรายแรก อาการของโรคคล้ายโรคติดเชื้อไวรัสซิกามาก่อนทั่วไป เป็นโรคค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย และกรุงเทพมหานครทำให้ประชาชนและบุคลากรทางการแพทย์ไม่สามารถวินิจฉัยได้รวดเร็ว จึงทำให้เป็นการส่งเสริมการเกิดโรคในพื้นที่เป็นอย่างดีจากการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายพบว่า HI สูงเท่ากับร้อยละ 37.5 จึงมีการระดมเจ้าหน้าที่จากทุกภาคส่วน โดยทีม SRRT ศูนย์บริการสาธารณสุข 14 แก้ว สีบุญเรือง ได้รับความร่วมมือจากสำนักงานเขตสาทร กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย และได้รับความร่วมมือจาก สปคม. อาสาสมัครสาธารณสุข ทหาร รวมถึงหน่วยไวรัสวิทยา โรงพยาบาลรามาริบัติ เตรียมความพร้อมในการดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคอย่างรวดเร็ว และติดตามผู้ติดเชื้อทุกรายจนสามารถควบคุมและป้องกันโรค โดยเข้าค้นหาผู้ติดเชื้อ กำจัดยุงลายตัวเต็มวัยและแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ให้ครบทุกครัวเรือนในเวลาสั้นที่สุด รวมถึงติดตามเฝ้าระวังโรคอย่างเคร่งครัดในทุกครัวเรือนจึงทำให้การระบาดของโรคสงบลงได้

ข้อจำกัดในการสอบสวน

ลักษณะบ้านในพื้นที่รัศมี 100 เมตรรอบบ้านผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว เจ้าของบ้านไม่อยู่ในช่วงกลางวันจะไปทำงานเป็นส่วนใหญ่ ทำให้สามารถเข้าถึงได้ในภายหลัง ส่งผลให้การดำเนินการมาตรการในการสำรวจค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายไม่เป็นศูนย์ในวันที่ 7 ของการควบคุมโรค

ตารางที่ 1 ผลการสำรวจร้อยละของภาชนะที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลาย (Container Index: CI) และร้อยละของบ้านที่สำรวจพบลูกน้ำยุงลาย (House Index: HI) แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร วันที่ 2-30 กันยายน 2559

วัน	วันที่	บ้านรัศมี 100 เมตร				บ้านผู้ป่วยรายแรก	
		บ้านที่พบ/ บ้านสำรวจ	HI	ภาชนะที่พบ/ ภาชนะสำรวจ	CI	ภาชนะที่พบ/ ภาชนะสำรวจ	CI
0	2 ก.ย. 2559	5/16	37.5	17/64	25.56	7/15	46.66
3	5 ก.ย. 2559	35/60	58.33	109/420	25.95	0/7	0
5	7 ก.ย. 2559	21/96	21.81	51/560	9.10	0/6	0
7	9 ก.ย. 2559	19/100	19	35/619	5.6	0/5	0
14	16 ก.ย. 2559	10/120	8.33	17/367	4.63	0/5	0
21	23 ก.ย. 2559	6/126	4.76	8/486	1.7	0/7	0
28	30 ก.ย. 2559	4/136	2.94	4/422	0.94	0/2	0

ข้อเสนอแนะ

1. โรงพยาบาลหรือสถานบริการควรมีต้นตัว เก็บสิ่งส่งตรวจตามแนวทาง และมีการรายงานผู้ป่วย โดยต้องแจ้งข้อมูลให้เร็ว และชัดเจน เพื่อให้ทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็วและทีมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดำเนินการควบคุมโรคได้รวดเร็ว

2. กระทรวงสาธารณสุขควรมีการรณรงค์ปรับทัศนคติประชาชน เรื่องการดูแลสุขภาพสะอาดรอบบริเวณบ้าน เพื่อกำจัดและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เน้นการกระทำด้วยตนเองในครัวเรือนก่อน

การดำเนินงานควบคุมและป้องกันโรค

1. ประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวการเกิดโรคติดเชื้อไวรัสซิกาในพื้นที่ที่มีการระบาด

2. ประสานฝ่ายสิ่งแวดล้อม สำนักงานเขตสาทร, กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ในการฉีดพ่นสารเคมีกำจัดยุงตัวแก่ในรัศมี 100 เมตร ในวันที่ 0, 3, 7, 14, 21 และ 28 จากบ้านผู้ป่วยที่ได้รับรายงานรายแรก และขยายพื้นที่ดำเนินการให้ครอบคลุมพื้นที่ระบาด

3. ร่วมกับสถาบันป้องกันโรคเขตเมือง, กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย, สำนักงานเขตสาทร อาสาสมัครสาธารณสุข, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ ค้นหาและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย ค้นหาผู้ป่วยและผู้สัมผัส

4. ให้สุศึกษา แจกสื่อ แผ่นพับ ยาพ่นยุง ทราายกำจัดลูกน้ำ ถูยุงอนามัย มุ้ง ให้กับผู้ป่วย ผู้สัมผัส และประชาชน ในพื้นที่ที่มีการระบาด ในวันที่ 0, 3, 5, 7, 14, 21 และ 28

5. เฝ้าระวังในพื้นที่ระบาดโดยนับจากวันเริ่มป่วยของผู้ติดเชื้อรายสุดท้ายต่อไปอีก 2 ระยะฟักตัวจนสิ้นสุดการระบาด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สำนักงานเขตสาทร, สถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง, กองควบคุมโรคติดต่อ สำนักอนามัย, อาสาสมัครสาธารณสุข ศูนย์บริการสาธารณสุข 63, สมาคมแพทย์แห่งประเทศไทย, กองพันทหารม้าที่ 3 รักษาพระองค์ และหน่วยไวรัสวิทยา โรงพยาบาลรามาธิบดี ในการช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ควบคุมป้องกันโรค

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค. คู่มือการป้องกันควบคุมโรค ติดเชื้อไวรัสซิกา สำหรับบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ปี 2559 พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในพระบรมราชูปถัมภ์; 2559.

2. ขอนนท อิมอาบ, วัฒนชัย ปริกัมศิลป์. การสอบสวนการระบาดของโรคไข้เดงกีและโรคไข้เลือดออกเดงกี ในหมู่ที่ 6 ตำบลจอมประทัด อำเภอดุสิต จังหวัดราชบุรี วันที่ 18-26 สิงหาคม 2558. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. 2559; 47: S22-6.

แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

หทัยกาญจน์ บุญยะรัตเวช, นันทวัน คำนิงกิจ, นิภา ปานเสนห์, ศิริมา ธนนานนท์. การสอบสวนการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกา แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพมหานคร เดือนกันยายน 2559. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์. 2561; 49: 513-9.

Suggested Citation for this Article

Hataikarn Bunyaratavej H, Kumnungkit N, Pansanae N, Thananan S. An investigation of Zika outbreak in Sathorn District, Bangkok, September 2016. Weekly Epidemiological Surveillance Report. 2018; 49: 513-9.

An investigation of Zika outbreak in Sathorn District, Bangkok, September 2016

Authors: Hataikarn Bunyaratavej¹, Nuntawan Kumnungkit¹, Nipa Pansanae¹, Sirima Thananan²

¹*Public Health Center 14 Kaew Sibunruang, Health Department, Bangkok Metropolitan Administration*

²*Institute for Urban Disease Control and Prevention, Department of Disease Control, Ministry of Public Health*

Abstract

Background: On September 1st 2016, the epidemiology unit of the public health center 14 Kaew Sibunruang (PHC14), Health Department, Bangkok Metropolitan Administration received the notification of a woman infected with Zika virus in Yannawa subdistrict, Sathorn district, Bangkok. The surveillance rapid response team of the PHC14 conducted an outbreak investigation in this area during September 2nd–30th, 2016. The objectives aimed to confirm diagnosis and potential outbreak, to describe the epidemiologic characteristics and to control the outbreak.

Methods: The descriptive epidemiologic study was carried out. An active case was interviewed and her medical record was revealed. An active search for other cases (especially pregnant women) which met the case definition in the community was performed. An environmental survey was done in household and area within 100 meters. All contact persons' blood and urine were sent for laboratory tests.

Results: Twenty five cases which met the case definition were identified. Eighteen cases were confirmed while the other seven were asymptomatic. The prevalence was 6.1%. Seven cases started to have symptoms before the index case was identified whereas ten other cases began afterwards. All cases started to have symptom between August 28th–September 11th, 2016. Most cases were infected from their family and from work place. There were 21 pregnant women which were not infected. The most symptoms were fever and rash (76.47%) followed by joint pain (35.29%) and red eyes (29.41%). The cases were 13 males and 12 females with median age 37 years old (range 8–74 years old). Their occupations were general employees, maids and company employees. The environmental survey revealed house index (HI) was 37.5% so the mosquitos and the larvae were searched and destroyed. All patients were followed and the environments were controlled regularly.

Conclusion: This was the first outbreak of Zika virus infection in Yannawa subdistrict, Sathorn district, Bangkok. Patients developed symptoms similar to other viral infection, which caused fever and rash. It was a new disease in Thailand so the delayed diagnosis might occur. The outbreak could happen easily so the successful control was depended on the good cooperation between health sector and community members.

Keywords: zika virus infection, outbreak, Sathorn district, Bangkok